

Základní škola a mateřská škola Svratouch

**ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
ŠKOLNÍ DRUŽINY**

Účinnost od 01. 09. 2022

Obsah

IDENTIFIKACE ŠD.....	3
CHARAKTERISTIKA ŠD	3
KONKRÉTNÍ CÍLE VZDĚLÁVÁNÍ.....	3
DÉLKA VZDĚLÁVÁNÍ	4
FORMY VZDĚLÁVÁNÍ.....	4
OBSAH A ČASOVÝ PLÁN VZDĚLÁVÁNÍ	5
PODMÍNKY PŘIJÍMÁNÍ UCHAZEČŮ A UKONČOVÁNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	10
PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI	11
MATERIÁLNÍ PODMÍNKY	12
PERSONÁLNÍ PODMÍNKY.....	13
EKONOMICKÉ PODMÍNKY	13
BEZPEČNOST PRÁCE A OCHRANA ZDRAVÍ	13

Identifikace ŠD

Základní údaje o ŠD

Adresa: ŠD při Základní škole a mateřské škole Svratouch 237, 539 42 Svratouch

Zřizovatel: Obec Svratouch

Provoz ŠD: ranní provoz: 6.30 – 8.00, odpolední provoz: 12.00 – 15.00

Telefon: + 420 771 179 722 (mobil – vychovatelka Nikola Polanská)

Charakteristika ŠD

Školní družina je školské zařízení pro mimoškolní a zájmové aktivity žáků školy. Zajišťuje vzdělávání ve volném čase žáků. Nabízí účastníkům pravidelnou i příležitostnou výchovnou, vzdělávací a zájmovou činnost. Umožňuje odpočinkové činnosti a přípravu na vyučování.

Činnosti školní družiny rozvíjejí u žáků dovednosti důležité pro život ve společnosti a v kolektivu, také posilují schopnost spolupráce a tolerance. Žáci uplatňují své vědomosti, dovednosti a postoje.

Školní družina zajišťuje relaxaci po ukončení vyučování. Veškeré činnosti jsou prevencí sociálně patologických jevů.

Školní družina je součástí základní školy a navštěvují ji žáci 1. – 5. ročníku.

Konkrétní cíle vzdělávání

Připravit žáka pro život ve stávající společnosti a prostřednictvím aktivit výchovy mimo vyučování ho vybavit žádoucími vědomostmi, dovednostmi a postoji.

Obecné cíle:

- a) rozvoj osobnosti člověka, který bude vybaven poznávacími a sociálními způsobilostmi, mravními a duchovními hodnotami pro osobní a občanský život, získávání informací a učení se v průběhu celého života
- b) pochopení a uplatňování zásad demokracie a právního státu, základních lidských práv a svobod
- c) utváření vědomí národní a státní příslušnosti a respektu k etnické národnosti, kulturní, jazykové a náboženské identitě každého
- d) pochopení a uplatňování principu rovnosti žen a mužů ve společnosti
- e) poznávání kulturních hodnot a tradic
- f) získání a uplatňování znalostí o životním prostředí a jeho ochraně

Dílčí cíle:

- a) získávat vědomosti v mnoha různých předmětech, učit se objevovat věci, přizpůsobovat se novým situacím, vytvářet něco nového, řešit nový problém
- b) získávat širokou škálu osobních dovedností potřebných pro život, jako je schopnost komunikovat s druhými nebo pracovat jako část skupiny, stejně jako praktické dovednosti
- c) rozvíjet porozumění s jinými lidmi, poznání, že všichni mají právo a povinnosti, chovat se k ostatním tak, jak chceme, aby se oni chovali k nám, pracovat a řešit problémy společně
- d) rozvíjet vnitřní kvality, získávat schopnosti žít v souladu s tím, co považujeme za pravdivé a správné

Délka vzdělávání

Zájmové vzdělávání ve školní družině je poskytováno po dobu 10 měsíců daného školního roku (září – červen). Po projednání se zřizovatelem se činnost v době všech prázdnin přerušuje.

Ranní družina: 6.30 – 8.00

Odpolední družina: 12.00 – 15.00

Formy vzdělávání

Formy vzdělávání vymezuje **vyhláška č. 74/2005 Sb.** (vyhláška o zájmovém vzdělávání v platném znění). Školní družina není pokračováním vyučování, má svá specifika – odpočinek, rekreaci i zájmové činnosti. Činnosti jsou motivovány potřebami žáků a cíleně mířeny do různých oblastí.

Zájmové vzdělávání se uskutečňuje formou:

- a) pravidelnou zájmovou, výchovnou, rekreační nebo vzdělávací činností včetně možnosti přípravy na vyučování,
- b) příležitostnou zájmovou, výchovnou, rekreační nebo vzdělávací činností včetně možnosti přípravy na vyučování,
- c) osvětovou činností včetně shromažďování a poskytování informací pro žáky a činností vedoucí k prevenci rizikového chování a výchovou k dobrovolnictví,
- d) využitím otevřené nabídky spontánních činností

Obsah a časový plán vzdělávání

Vychovatelka se řídí celoročním plánem školní družiny (podzim, zima, jaro, léto). Plán školní družiny zahrnuje průběžné činnosti, soutěže, společenské a sportovní akce, besedy, karneval, výstavy rukodělných výrobků žáků vzniklých v ŠD aj.

ŠVP ŠD navazuje na ŠVP ZV ve vzdělávacích oblastech:

ČLOVĚK A JEHO SVĚT (*kompetence občanské, kompetence k řešení problému, kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální, kompetence k trávení volného času*)

- místo, kde žijeme (*kompetence občanské*)
 - vztah ke škole, místu, kde žijeme, státu
 - poznatky z okolí
- lidé kolem nás (*kompetence k řešení problémů, komunikativní, sociální*)
 - příbuzenské vztahy v rodině
 - vztahy mezi žáky
 - pravidla soužití
 - základní lidská práva a práva dítěte
 - práva a povinnosti
 - vhodné společenské chování, svátky, oslavy
- lidé a čas (*kompetence k trávení volného času*)
 - denní režim, návyky, využití volného času
 - regionální pověsti a báje – tradice, zvyky, odlišnosti způsobu života
 - orientace v čase

ČLOVĚK A PŘÍRODA (*kompetence k učení*)

- ochrana přírody, pozorování proměn přírody, roční období
- ohleduplné chování k přírodě – třídění odpadků
- ekologická výchova
- vycházky a pobyt v přírodě
- určování přírodnin
- využití encyklopedií
- výtvarné zpracování
- péče o pokojové rostliny

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE (*kompetence k trávení volného času*)

- tradiční a netradiční materiály
- elementární dovednosti

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ (*kompetence komunikativní, sociální a občanské*)

- výchova k odpovědnosti za svoji osobu a své zdraví
- nácvik jednoduchého ošetření poranění
- hra s nácvikem telefonického volání na tísňovou linku, vyhledání první pomoci, beseda se zdravotníkem
- zdravé stravovací návyky, pitný režim
- osobní hygiena a čistota
- poučení o úrazech a jejich předcházení
- posilování tělesné zdatnosti

UMĚNÍ A KULTURA (*kompetence komunikativní, sociální, kompetence k trávení volného času*)

- vytvářet a zafixovat u žáků v průběhu několikaleté docházky do ŠD kulturu chování, stolování, oblékání, cestování
- osvojení estetiky-krásna, vnímání světa a okolí
- umění se vyjádřit neverbálně pomocí linie, tvaru, barvy, gesta, mimiky
- umění se vyjádřit jazykem – dramatická výchova
- použití nekonvenčních výtvarných technik, výstavy, dramatizace různých situací

PODZIM

- seznámení žáků s řádem školní družiny
- poučení žáků o bezpečnosti práce v ŠD
- seznamovací aktivity
- vytvoření vztahu k majetku v ŠD
- dbaní na osobní hygienu žáků, hygienické návyky ve školní družině a školní jídelně
- stolování ve školní jídelně, sebeobsluha
- vytváření návyků slušného chování
- hry pro rozvoj komunikace
- úcta k dospělým lidem, kolektivní vztahy mezi žáky, vzájemná spolupráce
- věnování se všem žákům (větší pozornost novým žákům 1. ročníku)
- vzpomínky na prázdniny (kresba zážitků, vyprávění o zážitcích)
- výrobky z podzimních plodin – jeřabiny apod.
- výstava podzimních výrobků žáků
- kresba s podzimní tematikou
- skákání panáka, kresba na chodník
- vycházky do přírody
- pobyt venku
- četba pohádek

ZIMA

- výzdoba jedlého stromečku pro zvěř v lese (mrkev, jablka)
- vánoční výzdoba školní družiny
- výroba vánočních přání a vánočních dárků
- zpěv koled
- stavby ze sněhu (iglú, domeček, sněhulák)
- hry na sněhu
- výroby masek (čert, Mikuláš, anděl)
- pobyt v tělocvičně (nepříznivé počasí)
- vyprávění zážitků z Vánoc
- čím chci být?
- naše rodina
- dopravní prostředky
- oslava Valentýna
- vycházky do zimní přírody

- pozorování stop zvířat ve sněhu
- bobování, sáňkování
- karneval
- četba pohádek

JARO

- pozorování prvních jarních rostlin – sněženky, bledule
- pozorování proměn v přírodě
- pozorování ptáků, kteří se vrátili z teplých krajín
- téma mláďat
- vycházky do přírody
- sportování na hřišti
- turistika
- bezpečnost při jízdě na kole, dopravní bezpečnost (projekt BEZPEČNÁ CESTA a PRVNÍ POMOC)
- pozorování dopravy v obci, dopravní značky
- četba pohádek
- výroba dárků pro budoucí prvňáčky k zápisu a ke dni otevřených dveří
- výroba dárků maminkám ke Dni Matek

LÉTO

- oslava Dne dětí
- přebrání a vyřazení poškozených her či jiných materiálů ve školní družině
- kresba a výroba letních motivů
- básničky a tanečky o létu
- šipkovaná
- soutěžní odpoledne
- výlet do okolí
- využití hezkého počasí k pobytu venku
- četba pohádek
- rozloučení se školním rokem v ŠD

KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

Kompetence k učení

- vedeme žáky k celoživotnímu vzdělávání
- vytváříme podmínky, aby se učili s chutí

- vedeme žáky k tomu, aby započatou práci dokončili
- podněcujeme žáky, aby získané zkušenosti uplatnili v praktických situacích
- vedeme žáky ke spolupráci v týmu
- rozvíjíme u žáků schopnost sebehodnocení
- učíme žáky klást otázky a hledat na ně odpovědi
- podporujeme samostatnost a tvořivost žáků
- učíme realizovat vlastní nápady

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k logickému myšlení a řešení problémů
- vedeme žáky k tomu, aby si všímali problému a dění kolem sebe
- učíme je definovat problém
- vedeme žáky k hledání řešení problému
- učíme žáky, že vyhybat se řešení problémů nevede k cíli
- učíme žáky rozlišovat správné a chybné řešení
- učíme žáky překonávat obtíže při činnostech správnou motivací

Komunikativní kompetence

- vedeme žáky k účinné komunikaci
- učíme žáky ovládat řeč
- vedeme žáky ke správné komunikaci s vrstevníky i dospělými
- učíme žáky vyjadřovat své pocity řečí, gestem, kultivovaně
- vedeme žáky k tomu, aby svá sdělení, myšlenky, otázky i odpovědi vyjadřovali vhodně formulovanými větami
- rozvíjíme slovní zásobu žáků
- učíme žáky využívat různé informační zdroje

Kompetence sociální a personální

- vedeme žáky ke spolupráci
- vedeme žáky k tomu, aby dokázali samostatně rozhodnout o svých činnostech
- učíme žáky rozpoznat vhodné a nevhodné chování
- učíme žáky vnímat nespravedlnost, agresivitu, šikanu
- učíme žáky jak se těmto jevům bránit
- vedeme žáky k tomu, aby se dokázali podřídit, přijmout kompromis a prosadit se

- nabádáme žáky k tolerantnosti
- učíme žáky uvědomovat si svá práva i práva ostatních

Kompetence občanské

- vychováváme žáky v odpovědné a svobodné osobnosti
- učíme žáky uvědomovat si svá práva i práva ostatních
- učíme žáky organizovat, plánovat, řídit a hodnotit
- vedeme žáky k tomu, aby odpovědně plnili své povinnosti
- učíme žáky chápat souvislosti s problémy ve světě
- učíme žáky podílet se na rozvoji kvalitního životního prostředí – ekologie

Kompetence k trávení volného času

- vedeme žáky k tomu, aby smysluplně trávili svůj volný čas
- správným trávením volného času předcházíme negativním jevům
- usměrňujeme žáky tak, aby si dokázali vybrat zájmové činnosti podle svých dispozic
- učíme žáky dokázat odmítnout nevhodnou nabídku volného času
- rozvíjíme zájmy žáků v organizovaných i individuálních činnostech

Podmínky přijímání uchazečů a ukončování vzdělávání

Školní družina je určena pro žáky I. stupně ZŠ. Počet žáků je omezen na 25 žáků. O přijetí žáka rozhoduje ředitelka školy na základě vyplněných náležitostí v písemné přihlášce.

Kritéria o přijetí jsou podrobně uvedena ve Směrnici: Kritéria pro přijímání žáků do ŠD.

Kritéria:

věk účastníků:

5 let 6 bodů

6 let 5 bodů

7 let 4 body

8 let 3 body

9 let 2 body

10 let 1 bod

ročník, který navštěvuje:

1.ročník – 5 bodů

2.ročník – 4 body

3.ročník – 3 body

4.ročník – 2 body

5.ročník – 1 bod

O ukončení z docházky do školní družiny rozhodne ředitelka na základě návrhu vychovatelky ŠD a projednání v pedagogické radě. Rozhodnutí o ukončení vzdělávání ze ŠD sdělí ředitelka školky zákonným zástupcům žáka písemně s patřičným zdůvodněním.

Ukončení vzdělávání v ŠD může nastat v případě:

1. opakované porušování řádu školní družiny (ani po projednání se zákonnými zástupci nedošlo ke zlepšení)
2. hrubé soustavné porušování řádu školní družiny
3. neplacení poplatku ŠD

Jakékoli změny v docházce v průběhu školního roku nahlašuje zákonný zástupce písemně (ukončení vzdělávání, změna času odchodu ze školní družiny aj.)

Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je postupováno v souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

Vychovatelka ŠD úzce spolupracuje se školou, především při stanovení vhodných forem integrace a forem práce. Je seznámena se závěry odborného vyšetření žáka v poradenských zařízeních. Při vzdělávání těchto žáků probíhá intenzivní spolupráce také se zákonnými zástupci. Je zohledněno přiměřené zatížení v případě pohybových aktivit a vycházek.

Třídní učitelé a zákonní zástupci jsou povinni informovat vychovatelku o všech změnách zdravotního stavu dítěte.

Spolupráci s asistentem pedagoga budeme využívat pro žáky, kteří budou navštěvovat školní družinu a bude jim PPP navrhnout asistent pedagoga.

Specifické pedagogické cíle pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami:

- začlenění do všech aktivit školní družiny v nejvyšší možné míře
- podpůrná opatření k začlenění do činností (speciální pomůcky, individuální péče)

- činnosti respektující možnosti žáka (činnosti shodné na úrovni žáka)
- specifické činnosti s cílem reedukační péče o žáka

Rozvoj (mimořádně) nadaných žáků:

Rozvoj mimořádně nadaných žáků je zajištěn vytvářením podmínek k rozvíjení jejich nadání zabezpečením dostatku studijního materiálu, přístupu k internetu, individuální práci se žákem, vytvářením podnětného prostředí rozvoji jejich tvořivosti. Vychovatelka spolupracuje s výchovným poradcem a PPP.

Vhodné zájmové aktivity:

- literární tvořivost, výtvarná tvořivost, realizace pohybových aktivit, matematické soutěže, přírodovědné soutěže, společenskovední soutěže
- umožnění vedení ostatních žáků, umožnění realizovat řízení kolektivu

Materiální podmínky

Školní družina je součástí odborné učebny pro 2. a 3. třídu. ŠD má svůj vymezený prostor pro hraní, činnosti probíhají i v relaxační místnosti, počítačové učebně a venku.

Prostory školní družiny jsou vybaveny v zadní části učebny kobercem, který je určen na hraní na zemi. Školní družina je dále vybavena nábytkem vhodným k zájmovým a odpočinkovým činnostem. Žáci mají k dispozici různé hračky: Barbie panenky, dřevěný domeček pro panenky, karetní hry, hlavolamy, stavebnice, pěnové a kartonové kostky aj. Tyto materiály se průběžně kontrolují a obnovují, aby odpovídaly stále novým požadavkům a potřebám žáků. Vychovatelka může využívat videoprojektor a počítač. Ve třídě a na chodbě je družině k dispozici síť pro výstavu výrobků žáků. Část třídy s lavicemi a židlemi je využívána k zájmovým a rukodělným činnostem.

V případě příznivého počasí mají žáci možnost trávit volný čas v prostoru školní zahrady, která je rozlehlá a poskytuje řadu sportovního a herního využití. Žáci využívají zejména pískoviště, sportovní náčiní (míče, obruče, švihadla aj.), venkovní tabuli na kreslení s křídami a v zimě sněžné lopaty a pekáče.

Ve školní družině je k dispozici lékárnička první pomoci, telefonní čísla rodičů jsou pro případ úrazu nebo nemoci zaznamenána v Přehledu výchovně vzdělávací práce ŠD. Kniha úrazů je umístěna ve sborovně školy.

Personální podmínky

Školní družinu tvoří 1 oddělení, ve kterém působí 1 vedoucí vychovatelka, která pracuje nejvýše s 25 žáky. Vychovatelka úzce spolupracuje s ředitelkou školy a třídními učitelkami jednotlivých tříd, zajímá se o průběžné činnosti žáků a pravidelně komunikuje se zákonnými zástupci.

Vychovatelka ve školní družině:

- splňuje odpovídající pedagogické vzdělání
- uplatňuje svou kreativitu, postoje a přístup, vlastní dovednosti, a to v kontinuitě s programem ŠD a školy
- spolupracuje s třídními učiteli, ředitelkou a zákonnými zástupci
- je iniciátorka a průvodce při činnostech
- provádí další sebevzdělávání formou samostudia odborné literatury, sleduje nové trendy v oblasti zájmového vzdělávání a zajímá se o akreditované kurzy a další vzdělávání

EKONOMICKÉ PODMÍNKY

Úhrada za školní družinu je vybírána – v hotovosti nebo bezhotovostně na číslo účtu: 1624766359/0800 (variabilní symbol – jméno a příjmení žáka).

Zákonným zástupcům/žadatelům může ředitelka školy úhradu poplatku prominout nebo snížit na základě žádosti doložené platným potvrzením o poskytování dávek pomoci v hmotné nouzi nebo potvrzením, že zástupci náleží zvýšení příspěvku na péči podle zákona o sociálních službách nebo potvrzením o pěstounské péči a kopií dokladů, které prokazují, že má nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte podle zákona o státní sociální podpoře a že je mu příslušný příspěvek skutečně vyplácen.

Bezpečnost práce a ochrana zdraví

Žáci jsou pravidelně poučováni o nebezpečí úrazů, zvláště při pohybu na schodech, pobytu venku a v relaxační místnosti. Školní družina je vybavena lékárníčkou pro první pomoc. Při úrazu provede vychovatelka:

- opatření k zajištění první pomoci
- informuje ihned ředitelku školy
- informuje neprodleně rodiče žáka
- sepíše záznam o úrazu do knihy úrazů

- provede potřebná opatření proti opakování úrazu

Provoz školní družiny se řídí platným Vnitřním řádem školní družiny a Školním řádem Základní školy a mateřské školy Svratouch. Žáci jsou s řády seznámeni na začátku školního roku, popř. při zahájení docházky žáka do školní družiny. Žáci jsou v zájmu bezpečnosti vlastní i svých spolužáků povinni dodržovat poučení o bezpečnosti a ustanovení Vnitřního řádu školní družiny i Školního řádu a chránit své zdraví i zdraví ostatních účastníků školní družiny. Řídí se pokyny vychovatelky a dalších zaměstnanců školy, udržují čistotu a pořádek, zjištěné závady hlásí ihned.

Ve školní družině je vytvářeno pohodové a příznivé sociální klima, ve vzájemné komunikaci panuje otevřenost a partnerství. Žáci jsou vedeni ke vzájemné úctě a toleranci, k empatii, spolupráci a pomoci druhému.

Při všech činnostech jsou respektovány potřeby jedince. Činnost vychází ze zájmů žáků a osvojování si toho, co má pro ně praktický smysl, co vede k praktické zkušenosti, vše je vedeno k všestrannému prospěchu dítěte. Náplň činností je věkově přiměřená, hodnocení žáků je motivující a respektující individualitu žáků, vždy zohledňuje individuální možnosti a individuální pokrok a je pro žáky dostatečnou zpětnou vazbou. Činnosti ve školní družině obsahují činnosti zaměřené na problematiku ochrany před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy.

Žáci se ve školní družině spolupodílejí na životě zařízení – společně s vychovatelkou plánují činnost, učí se sami řídit svoji činnost i činnost ostatních a provádějí následné hodnocení činnosti. Rodiče žáků jsou včas informováni o činnosti školní družiny prostřednictvím notýsků, nástěnky školní družiny a webových stránek školy.

Mgr. Iveta Navrátilová

ředitelka škola

Účinnost od 01. 09. 2022